

МАКЕДОНСКО СПИСАНИЕ ЗА КОПАНИЧАРСТВО ГОД. II БР. 2 1997 ЦЕНА 100 ден.

КОПАНИЧАР

MACEDONIAN REVIEW ON WOOD-CARVING

КОЛОНИИ "КОПАНИЧАРСТВО"
1996 И 1997 ГОДИНА

МАКЕДОНСКА РЕЗБА -
ИЗЛОЖБА ВО СЛОВЕНИЈА

ЦАРСКИ ДВЕРИ ВО МАКЕДОНСКИТЕ
ЦРКВИ И МАНАСТИРИ

ИКОНОСТАСОТ И РЕЗБАТА ВО ХРАМ
"ПРЕСВЕТА БОГОРОДИЦА" - БИТОЛА

ТЕРМИНОЛОГИЈА ВО КОПАНИЧАРСКАТА
УМЕТНОСТ

Копаничар

Македонско списание за копаничарство
Macedonian review on wood-carving

Број 2 1997 год.

Издавач:

ЗДРУЖЕНИЕ НА КОПАНИЧАРИТЕ
на МАКЕДОНИЈА - Битола

Редакциски одбор:

Главен и одговорен уредник
Златко Крстески

Членови:

Мирко Гашпарец
Димче Бунтески
Бошко Ставрески
Стефчо Грозданоски
Ричард Иванишевиќ
Константин Аиноски

Адреса на редакцијата:

ул. „Гоѓи Сугарев“ бр.26, 97000 Битола

тел.: 097/ 43-420

ж. с-ка 40300-620-16-80705-4993-47

Стопанска банка - Битола

СПИСАНИЕТО ИЗЛЕГУВА ЕДНАШ ГОДИШНО

*Според Мислењето на Министерството
за култура на Р. Македонија бр. 08-7157/2
од 27.11.1995 год., за списанието
„Копаничар“ се илаќа повласшена
даночна сџајка.*

Комплетна компјутерска обработка и печат:
МНИП „РАСТЕР“ - Прилеп
Тел./факс: 098/35-694, 35-993

ЦЕЛИВАЛНА
од Црквата „Св. Спас“ - Скопје 1824 година
димензии: 2,60 x 0,65 м

СОДРЖИНА

Настани

- ЈУБИЛЕЈ : Петгодишно постоење и претставување на Здружението на копаничарите на Македонија (ЗКМАК)	4
- КОЛОНИИ “КОПАНИЧАРСТВО” 1996 и 1997 год.	6
- МАКЕДОНСКА РЕЗБА – Изложба во Нова Горица – Словенија	8
- Поздравен говор при отворањето на 21-вата ИЗЛОЖБА	10

Незаборавени

- Автопортрет на протомајсторот ПЕТРЕ ФИЛИПОВИЌ – ГАРКАТА	11
- Охридската нео ренесанса и древното копаничарство	14
- Охридските резбари ПЕТАР КАЛАЈЦИЕВ и НАУМ ДОНЕВ–НОКАЧ	15
- Учителот и директорот на Резбарското училиште во Охрид – Димче Протугер (1920-1995)	15

Хронологија

- Царски двери во македонските цркви и манастири	16
- Прилепско-Слепчанската Резбарска школа	17

Репортажа

- ЦВЕТАН НИКОЛОСКИ	18
- Копаничарот од Брусник	20
- Манастир “Свети Јован Бигорски”	22
- Св. Гаврило Лесновски	24
- Резбата во Собранието на Република Македонија	26
- Пред мистеријата на мебелот во резба	27
- ИКОНОСТАСОТ И РЕЗБАТА во храм “Пресвета Богородица”-Битола	28

Техники

- Копаничарење	30
- Копаничарски орнаменти	31
- Кога дрвото се сече за уметничка – техничка употреба	32
- Направете сами глета за вашата работилница	33
- Препарирање на дрвото	34

И друго за копаничарството

- Да не се заборава . . .	34
- КОПАНИЧАРСТВОТО И МУЗИКАТА	35
- Златно око на сонцето	36
- “Резбар”	38
- “Копаничарска колонија”	39
- Колаж од резби од познати македонски копаничари	40
- Термини во копаничарската уметност	41

КОПАНИЧАРОТ ОД БРУСНИК

Селото Брусник се наоѓа југозападно од Битола на оддалеченост од 2,5 км расположено под ограоците на планината Баба.

Брусник покрај својата убава местоположба, гостопримливоста на жителите, производството на цреши и јаготки, познато е и по своите шест цркви, па затоа е именувано како "Битолска Света Гора".

Најубавата, во крстовидна форма е црквата Св. Спас (Пантелејмон) чии иконостас го изработиле тајфата на браќата Нестори и Лазар Алексијеви од село Осој-Дебарско и бил поставен во 1903 година.

Иконостасот немал, за жал, долг век и од него има само траги. Имено од бомбардирањето од Првата Светска војна покрај кровната конструкција бил уништен и дел од иконостасот од црквата. Останатиот дел од иконостасот бил употребен за горење од војниците што го запоседнале селото, а дел од него француските војници пренеле во Франција.

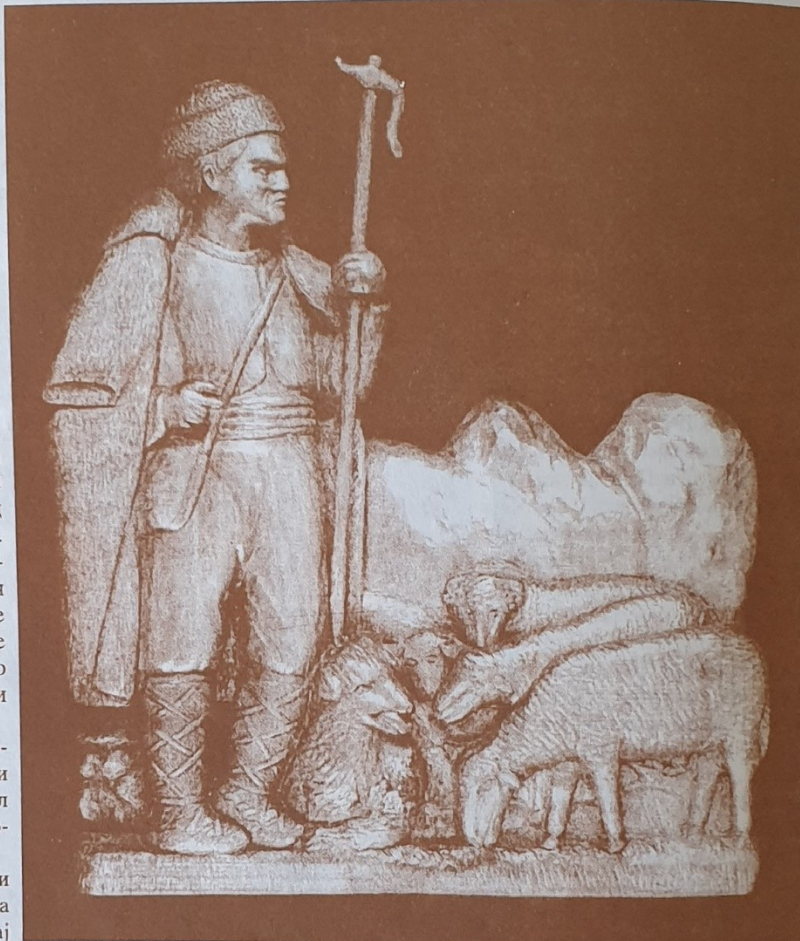
Вториот иконостас кој и сега ја краси црквата го изработил Ѓорѓи Караџов од Битола во 1948 година.

Разгледувајќи ги иконите и резбата на иконостасот кој покрај оригиналноста и одличната изработка која прекрасно се вклопува во амбиентот на црквата, несомнено е дека покрај уметничките вредности резбата ни сугерира и на тоа дека најоригинални појави во народната уметност и творештво се среќаваат во македонското село, особено во нивните цркви.

И денес, не случајно мотивите што ги поседува селската средина се инспирација за голем број на уметници. Селската куќа, селските пејсажи, разновидната работа на косење, гроздобер, орање,

испаша на добитокот, сечење на дрва, во градина, во воденица, во плевна, во вода и т.н., се најзастапени сценски мотиви во уметничките дела на уметниците што го регистрираат селскиот живот во најразлични уметнички техники.

Меѓутоа, уметници кои потекнуваат од село, живеат и творат во селска средина се ретки. Еден од таквите уметници е Александар Чав-

даровски од село Брусник-Битолско.

Чавдаровски оставајќи ја детската игра често одел во црквата Св. Спас да го гледа Караџов како со своите длета длаби во ореовите дрва и ги создава сцените во иконостасот. Оваа слика на резба, малиот Александар го инспирирала да започне да се занимава со уметничка работа.

Александар Чавдаровски како аматаер уметник твори и создава уметнички дела повеќе од 35 години и тоа негувајќи повеќе техники. Неговите почетоци се преку сликањето со масло,

потоа бакрорезот и на крај, како трета техника е копаничарството. Почетоците на неговото резбарско творење се поставени уште во детските години кога како дете со своето ноже изработувал кавали, свирчиња и човечки фигури. Меѓутоа, негови први копаничарски дела со уметничка вредност изработува пред повеќе од десетина години.

Домот на Чавдаровски е галерија на експонати со мотиви од селското секојдневие што вешто го негува и обликува уметникот. Ги регистрираме мотивите: селска чешма, овчар, водарка, тутунари, жетвари, предилка, потоа сцени од Библијата, личности од нашата национална историја, фрагменти од природата лист, грозд, гранка, цвет, како и зооморфни ликови орел, коњ, куче итн.

Своите дела Цане досега ги има претставено на три самостојни изложби и поголем број на групни изложби. Негови дела се среќаваат во повеќе семејства во Битола, државата но и во странство, Австралија, САД, Канада, Швајцарија, Шведска и други држави.

Член е на председателството на Здружението на копаничарите на Македонија од 1993 година, односно од нејзиното основање.

Активно учествува на сите акции и изложби што ги организира Здружението во државата и странство презентирајќи свои копаничарски творби. Учесник е на копаничарската колонија во манастирот Св. Јован Бугорски од 1994 година.

Со својот ангажман на плоден и креативен копаничар, заедно со другите членови на задружението, активно учествува на сите акции што ги организира или изведува здружението. Како и останатите копаничари, така и Александар Чавдарски од Брусник ја продолжува вековната традиција на македонското копаничарство.

Здружението со своите активности е невообичаен репрезент на нашата прекрасна традиција на создавање на уметнички дела во дрво, на прекрасната уметност-копаничарството, преку која се реномира изворно македонската уметност и култура во земјата и пошироко.

Александар Чавдаровски во презентирањето на копаничарството има исклучителен придонес особено и поради тоа што тој, можеби е и единствен копаничар кој живее и твори на село. Така, селото Брусник покрај присуството во копаничарството преку изрезбаниот иконостас во црквата Св. Спас, денес во копаничарството во Македонија представено е и со овој активен и плоден копаничар-Александар Чавдаровски.

м-р. Никола В. Димитров, Битола